

(Slowakije, Hongarije, Kroatië, Roemenië en Bulgarije) geen steun van betekenis meer te verwachten en zijn niet-Europese bondgenoot Japan was volledig in het defensief gedrongen. Duidelijk was dat de balans der militaire krachten steeds verder ten nadele van Duitsland zou doorslaan. Welke kans had het nog om de oorlog te winnen of althans zich te handhaven?

Daar leken, zo zagen de nationaal-socialistische machthebbers het, nog wel mogelijkheden voor te bestaan. Zij hoopten, ja vertrouwden dat het Rode Leger een tekort zou krijgen aan reserves, dat in West-Europa de *Atlantikwall* bestand zou blijken tegen een Geallieerde bestorming, dat de inzet van de V-wapens een beslissende slag zou toebrengen aan het moreel van de Geallieerde strijdkrachten en vooral aan dat van het Engelse volk, en tenslotte dat zich in het verdere verloop van de oorlog verdeeldheid zou manifesteren tussen Duitslands tegenstanders.

Deze en dergelijke verwachtingen waren het waaraan ook een man als Himmler zich vastklampte. Hij was intelligent genoeg om te beseffen dat zij heel wel in rook zouden kunnen opgaan, maar het was hem toch nog niet mogelijk, innerlijk de toekomstvisie los te laten die zowel *zijn* handelen als dat van zijn *Führer* bepaald had. Deze visie: Duitsland zou de sterkste mogendheid ter wereld worden, d.w.z. zich met opslorping van 'Germaanse' landen als Nederland en Noorwegen transformeren tot een Duizendjarig Rijk, sterk naar binnen door een gewelddadige onderdrukking van alle oppositie en een meedogenloze uitroeiing van schadelijk geachte elementen, de Joden en de Zigeuners voorop, sterk naar buiten door kracht van wapens. Welke plaats elk Europees volk in dat Duizendjarig Rijk zou innemen, was nog een open vraag behoudens dat voor de Slavische volkeren geen andere rol weggelegd was dan lijfeigenen te zijn ten dienste van een 'ras-zuiver', 'Germaans' *Herrenvolk*. Die visie was het geweest die Duitsland in de tweede wereldoorlog had doen belanden en die met name ruim twee jaar tevoren, in juni '41, geleid had tot de invasie van de Sowjet-Unie welker kracht zo grovelijk onderschat was.

Voor de verwezenlijking van die visie had de in 1900 geboren Himmler zich sinds kort na de eerste wereldoorlog ingezet. Hij was spoedig een volgeling van Hitler geworden, bij diens mislukte *Putsch* in München (november '23) had hij de partijvlag mogen dragen. In '29 was hij leider geworden van de beveiligings-organisatie der *NSDAP*, de *Schutzstaffeln* of *SS*. Die *SS*, onderdeel toen nog van de *SA*, telde, toen Hitler in januari '33 in Duitsland aan de macht kwam, vijftigduizend leden; zij had in die tijd al een veel ruimere taak gekregen: misschien was zij bedoeld, maar zij was zich in elk geval gaan gedragen, als de nationaal-socialistische keurbende, als de ideologisch zuivere voorhoede van de massapartij der *NSDAP*.